Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De potestate ligandi atque solvendi

urn:nbn:de:bsz:31-300764

Visual Library

ex publica per ſuperiores talibus. in exē/
plum ⁊ terrorē aliorū. Sed in occultis/
ceſſat hec ratō. quoniā pro talibus nulla
penitentia iniūgenda eſt quā nolit confi
tens recipere. Quoniā iuxta memorabi/
le dictum Guilhelmi pariſieñ ſalubrius
eſt confeſſum cum pauca leuiſſima peni/
tentia acceptata relinquere in manu dei
puniendū in purgatorio: ꝙ̄ cum magna
nō adimplenda detrudere ipſum in infer
num. ¶ Prouideat igitur deinceps ſoli/
citudo tua pia et pontifical' dignitas flo
li claudere regnum dei. caue onera grauia
ceruicibus debilibus et caſuris alligare.
Quāobrē a talium caſuum occultorū re/
ſeruatōne. qui prochdolor vix veniūt ad
ꝯfeſſores quoſcūqꝫ licet celeberrimi ſint
¶ Poſtremo ſi non placet caſus omnes
occultos. quia de publicis nō loquimur
relinquere paſſim cuilibet confeſſori/ vt
pro omni etate confitentiū ⁊c̄. ſaltem hoc
expedire videtur. primo ꝙ nullus caſus
iudicaret' eſſe reſeruatus quo ad confiten
tes minores. ſcꝫ qui non compleuerūt de
cimūquartum annum. qꝛ non habent ꝑ/
fectum vſum ratōnis. nec faciliter reſiſtūt
temptatōnibus ſuis. vel malicijs alienis
nec leuiter audent coram ꝑſonis autenti/
cis ⁊ extraneis comparere. quantominus
nō audent de tam pudendis confiteri. ¶
Conſulendū eſt inſuper verecundie etiā
parentū ſi crebro vel publice vel de longī
quo ad penitentiarios mitterent' ¶ Et ex
pedit deniqꝫ faciliter ⁊ cito relinquere po
teſtatē ſuꝑ occultis caſibus curatis ⁊ or/
dinarijs et generaliter omnib9 qui bona
fide voluerint ⁊ ſciuerint proficere anima
bus. nō ad queſtum vel ſubuerſionē. im/
mo tales diligenter inquirendi eſſent. et
inducendi ⁊ rogandi/ ad laudem dei ⁊ ſa/
lutem populi cōfeſſores ⁊ predicatores ꝑ
condeſcenſionē bonitatis. in hoc tempe
peſſimo. quando nimis experimur heu il/
lud Geneſ. Corrupat omnis caro viam
ſuam. Hinc horrendū eſt vbiqꝫ flagitio/
rum naufragiū. in quo ſaluat arca penitē
tie. cuius arce introitum/ ideo plus expe
dit ampliare/ ꝙ̄ nimia artitudo ſua/ pro/
hibeat eos qui ad ingrediendū allici. im
mo iuxta parabolam euāgelicā quaſi cō/
pelli debuerunt. ¶ Expediret inſuper in
ſpeciali/ dum pax vniuerſalis habet' itur
domino propicio/ ꝙ quilibet de quacūqꝫ
obedientia fuerit/ habeat licentiā genera
lem ⁊ expreſſam: ꝙ poſſit abſolui nedum
iuridice ſed ſacramentaliter a quocūqꝫ di
ſcreto ſacerdote. ſuper omnibus in omni
euētu qui peccauit circa materiā hanc cō
tendentiū de papatu Dirigat om̄ia deus
qui eſt bn̄dict9 in ſecula. Amen. ¶ Finit.

In exemplari iſti ¶ M

dialogo titulus nō erat inſcriptus ex ne/
gligentia. ſed vt mihi videtur dialogus
eſt diſcipuli dubitantis et ſciſcitantis. et
magiſtri reſpondentis ⁊ explanātis. ⁊c̄. ma
giſtri Johannis de gerſon de poteſtate li
gandi ⁊ ſoluendi. ¶ Diſcipulus.

Cum Chriſt9
dederit poteſtatē ligandi et
ſoluendi/ p̄cipaliter petro
⁊ ſimul om̄ibus apoſtolis ⁊
ſucceſſoribus. Querit' vnde dicatur hec
poteſtas: ¶ M ¶ Sicut ꝯgnitō noſtra
rationalis incipit a ſenſu. ſic impoſitio
nominū ſumpta eſt a rebus exterioribus
Dicit' autem aliquis ligatus corporalit'
quando non poteſt exercere cōuenientes
operatōnes in toto vel in parte. vt ligat9
pedes et manus/ non poteſt operari ma/
nualiter nec ambulare Dicit' autem ſolui
dum tollūtur vincula. et reddit' ſue liber/
tati qua poſſit libere vti mēbris ſuis Tra
ctum eſt inde nomen ligatōnis ad ſpiri/
talia. ⁊ ſimiliter nomen ſolutionis vel ab
ſolutōnis. vt dicat' anima rationalis liga
ta: quādo non poteſt vti libere legitimis
actibus cōuenietibus ſue conditōi. Sic
dicit' ſomnus ligare ſenſuales aut intelle
ctuales operationes/ quas vigilia ſoluit.
Sed magis ad inquiſitiōem tuam ſupe
rior iudex ita dicitur ꝑ ſententētiā ſuaꝫ
iudicialem penalē/ ligare ſubditum/ duꝫ
tollit ab eo liberam facultatem aliquid ci
uiliter exercendi. Abſoluit vero dum fa/
cultatem hmōi reſtituit ¶ D ¶ Placet
quod protinus ad compendiū dicis Sꝫ
dic ſi poteſtas predicta ligandi ⁊ ſoluēdi
ſunt claues eccleſie. vel claues de quibus
dictum eſt Petro. Et tibi dabo claues re
gni celorum. ¶ M ¶ Quāuis differētia
multiplex aſſignari poſſit. accipiūtur ta/
men aliquando ſynonime ꝑ doctores iu/
xta prefatā tranſſumptōnem. Nam ſicut

clauis materialis aperit et claudit. ſic ſpi
ritualis ſuo modo. Sed quia vis breui/
ari ſermonē/ neqꝫ de clauibus huiuſmōi
ꝑfectū habere tractatū: neceſſe eſt propter
alia que de poteſtate eccl'iaſtica latius ha
bes tractata. Coartabit hic etiam nūc ſer
mo de poteſtate ligandi et ſoluendi iudi/
cialiter/ ꝑ ſententias latas/ ab hoīe vel a
iure/ iudiciali ſeu iuridica Et deſcribitur
in primis quid eſt ſententia ¶ Sentētia
in genere ſm phicam nominū impoſitio
nem. ⁊ modos ſignificandi grammatica
les immo metaphiſicales/ dꝫ eſſe determi
nata acceptatio alterius ptis cōtradictio
nis. Et deriuatur a ſentio tis. quia ſentē/
tiās ita ſentit. nec pertinet niſi ad vtentes
ratione. ¶ Differt autem a conſilio ſicut
concluſio ab inquiſitōne. iij. Ethicorum
ſm philoſophū Unde cōſiliū eſt queſtio
vel inquiſitō reſolutoria ſuper medijs ꝯ
tis ad conſecutōem finis intenti. Sentē
tia vero eſt determinata acceptio alterius
ptis/ que in diſceptatōe vel conſilio verſa
batur. ¶ Et hoc aliquādo facit homo ſo
lus ſecum ſup proprijs agibilibus Inde
eſt illud apud Job Sententiā labia mea
puram loquētur. Et apud comicum. ſtat
ſententia. Et in prouerbijs. Sapientior
ſibi piger videt ſeptem viris loquētibus
ſententias. cum multis ſimilibus Unde
nominat liber ſententiaꝝ. ¶ Attamē et ſe
pius et rei noſtre vicinius/ ſentētia dicit
concluſio pre cōſiliata ꝑ plures in iudicā
do Et cōuenit ſynonime cum iudicio qđ
fert poſt conſiliū. iuxta verbū xpi/ ponen
tis gradus/ inter penas/ ire debitas. Qui
iraſcit fratri ſuo inquit reus erit conſilio
qui autē dixerit fratri ſuo racha. reus erit
iudicio. qui autem dixerit fatue: reus erit
gehenne ignis. Eſt itaqꝫ ſm gloſas min⁹
graue ꝙ pena vertatur adhuc in conſilio
qꝫ dum determinato ſubiacet iudicio. de
inde omniū grauiſſimū ꝙ iudicij fiat exe
cutio. Et eſt ſententia ſic accepta/ decretū
vel dictamē vel iudiciū ſupioris/ ꝑ quod
vult legitime ſubditū ſuum per penam li
gari vel a pena liberari propter deum De
tali ſententia ⁊ iudicio iubet dominus in
Exoď. Nec in iudicio/ plurimorū acquie
ſces ſententie vt a vero devies. Et in Ec/
cleſiaſte. Quia nō profert cito contra ma
los ſentētia. filij hominū abſqꝫ vllo timo
re perpetrāt mala. Et in euangelio Joh.

Nolite iudicare ſm faciem ſed iuſtum iu
dicium iudicare. ¶ D. ¶ De iudicio et iu
ſticia repletur ipſa ſacra ſcriptura. ac ꝑin
de poteſt vberius agnoſci quid ſit iudici
alis ſententia. ⁊ quēadmodum ſententia
idem eſt cum iudicio. Sententia autem
duplex eſt quedam ligans vel obligans.
alia ſoluens vel abſoluens. Claret inſup
quomodo ſententia ferri debet legitime.
id eſt cōformiter ad legem preſertim diui
nam. Et ꝙ in obſcuris aut dubijs preui/
um ſit conſiliū Et vt pre oculis deus ſem
per habeatur tanqꝫ finis omnis finis. ¶
Sed oritur queſtio cōſequenter ſi quili ¶ Q
bet iudex qui poteſt ferre ſententiā iudici
alem ligantē. poteſt eadē autoritate ferre
ſoluentē ¶ R. ¶ Poteſtas de qua loqui
mur nō eſt poteſtas ſolius ordinis q̄ re/
ſpicit corpus xpi verū. ⁊ que dicit equalis
apud omnes qui ꝑ caracterē ſacerdotalē
habent ptãtem cōſecrandi verū corp⁹ xpi
non plus papa qꝫ ſacerdos infimus Hec
vero poteſtas iudicialis ſeu iuriſdictiōis
in eccleſia/ reſpicit corpus chriſti miſticū
Cui⁹ poteſtatis plenitudo reſidet penes
ſummū pontificē et eſt in ipſo tota/ pote/
ſtatiue. Ceteris vero per ptes deriuat iu/
xta determinatōem legitimā/ iſtius fonta
lis et prime poteſtatis. ⁊ hoc ne confuſio
ſit in eccleſiaſtica policia. ſed ſit figurata
ad exemplar ciuitatis hirl'm tanqꝫ deſcen
dens ab ea ſm apoc. Joh. Dicendum eſt
igitur. ꝙ datur aliquib⁹ poteſtas ligandi
iudicialiter in multis caſibus ⁊ ipſis pro
hibet abſoluendi facultas ¶ D. ¶ Satis
animaduerto caſus multos. Sꝫ nunqđ
poteſt papa cōcedere facultatem alicui ſa
cerdoti. ſit ille Johannes ꝙ pſonā aliquā
ſingularē vtputa martinū/ abſoluere poſ
ſit ab omībus ſententijs tam a iure qꝫ ab
homīe latis: ¶ R. ¶ Utiqꝫ poteſt ¶ D
¶ Conſequenter querit. ſi ꝑ conceſſionē
hanc generalē/ poſſit martinus abſolui
generaliter ab omni vinculo ſentētie pe/
nalis late tam a iure qꝫ ab homine. Et vt
compēdioſius inquirā. poterit ne marti/
nus abſolui ab irregularitate quā contra
xit/ quia celebrauit excōicatus: ¶ R. ¶
Videt prima facie ꝙ ſic. niſi certitudinē
aliquis oſtēderit repugnantē. cum bñfici/
um principis ſit latiſſime interpretandū
pene vero reſtringēde. Et vt manifeſtius
fiat iſtud qđ dicimus/ loqmur interī de

ſententia iudiciali lata ad hoīe. Et ponam⁹ ꝙ martin⁹ delatus fuerit ſuo iudici/ celebraſſe miſſam. ipſo ſtante excōicato. ac ꝑinde ferat in eū ſententiā ꝙ eſt irregularis:et ad celebrandū deinceps inhabilis

¶ D Caſus iſte quotidianus eſſe poteſt.

M ¶ Uicem nūc interrogantis accipio. Poterit ne martin⁹ taliter ab hoīs ſententia ligatus abſolui p Johēz ſacerdotem?

D ¶ Cum ligare ꝛ ſoluere ſint correlatiua adinuicē ſi martin⁹ potuit ab hoīs ſententia ligari vinculo irregularitatis. quō nō poterit ab hoīs ſententia ꝑ papā ſolui vel abſolui. quēadmodū poſſ; de excōicationis ſentētia ab hoīe lata taliter liberari. alioquin q̄d importaret cōceſſio talis ample facultatis ꝙ ab om̄ibus ſentētijs tam a iure q̄ȝ ab hoīe latis/ poſſit Johes

R ¶ abſoluere martinū ¶ M Scis ne q̄d in oppoſitū poſſit ex iuribus introduci?

D Accepi quoſdā dicere/ ꝙ irregularitas nō cadat ſub forma abſolutōnis/ ſed ſub forma diſpenſatōnis. q̄m irregularitas non ſemꝑ indiget abſolutōe. cū abſq; pctō contrahat aliqñ. ſed tunc diſpēſatio locū habet/ ſi gratia tali fiat. ¶ M Nō eſt vſq;quaq; abſurdū illud qđ iſti dicūt. Nihilomin⁹ oportet theologos ſimul cū canoniſtis cōuenire in acceptiōibꝫ iſtorū terminoꝝ ligare ꝛ ſoluere. Et ſcire q̄d dicat ſentētia a iure. q̄d ab hoīe lata. a q̄ dat facultatē abſoluendi dn̄s papa in conceſſione q̄ dicta eſt. Cū vero ſicut ꝑdixiſti abſolutio referat ad ligatōnem/ cōceſſio loquēs de abſolutione a ſentētijs iuris aut hoīs/ intelligi debet de ſentētijs penalibꝫ atq; ligantibꝫ. Et hoc iā notauim⁹. ſed recepim⁹ cōſtringēdo ſermonē de ſentētijs a iure vel ab hoīe latis. ꝙ ſunt ſentētie penales inflicte vel late propter culpā veraȝ vel preſumptā. propriā vel alienā propt ſentētias penales. q̄ quādoq; ferunt ſine culpa illi⁹ in quē ferunt. ſed nō ſine cauſa. Quod dicit. pt; in excōicatis propt obedientiā deo ꝛ proprie conſciētie faciendā vbi latet eccl'iam veritas. ¶ D Apparet ꝙ in hac deſcriptōe ſententiaꝝ/ cōſentire debeat canoniſta. Talibꝰ enī ſentētijs ligati/ indigent abſolutōe que ſoluat ſeu tollat vinculū. Nam q̄d eſt abſolutio niſi a vinculo liberatio? ſiue talis abſolutō fiat ꝑ nomē diſpenſatōis ſentētie ſiue ꝑ aliud nomē equiualēs. vt ꝑ habilitatē ſeu ꝑ

reſtitutōem ad priorē ſtatū. ¶ M Dicet fortaſſis canoniſta ꝙ inter liberatiōez a vinculo irregularitatis ꝑ diſpenſatiōez ꝛ inter liberatōem ꝑ abſolutōem hoc intereſt:quia abſolutio reponit ſolūmodo hominē in ſtatu ſalutis eterne tollēdo q̄cq̄d obeſt cōſecutiōi ſalutis eterne/ quēadmodū fit in articulo mortis dum penitet hō. etiāſi nullum poſſet habere ſacerdotē. Diſpenſatio autē reſtituit ad ea que ſunt diuinitatis ad bn̄ eſſe in vita morali vel ciuili vel meritoria ¶ D Sequeretur ex hac interpretatione: ꝙ martin⁹ abſolut⁹ ab om̄ibus ſentētijs tam ab homie q̄ȝ a iure nō abſolueret in caſu prenoīato/ ab irregularitate ſentētialiter inflicta ꝑ hominē immo a ſentētia interdicti vel qualiſcūq; excōicatōnis. ſic ꝙ poſſet libere ſuſcipere poſtmodū corpus xp̄i. cū; nō ſit de neceſſitate ſalutis. immo nec vti ſacramēto vnctōis extreme. nec tenere beneficiū eccleſiaſticū. nec audire miſſas ī eccleſia. nec p⁹ morē habere ſepulturā ſacrā. Pat; hec ſequela. q̄m talia nō ſunt de neceſſitate ſalutis abſolute facienda. Eſt tamē vſus eccleſiaſtic⁹ in oppoſitū. maxime de ligatis ꝑ ſentētias excōicatōis. dum enī abſoluūtur/ libere pn̄t poſtmodū nedū corp⁹ xp̄i ſuſcipe. ſed miſſam celebrare vt pri⁹. ꝛ beneficijs gaudere eccl'iaſticis. Cur non ita fieret/ ſi a ſententijs irregularitatis a iure vel ab hoīe latis/ abſoluant caſu nr̄o? ¶ M Fortiter inſtas. attento ꝙ in abſolutiōe iuridica/ nō eſt neceſſaria certa forma verboꝝ/ quēadmodū dicim⁹ de abſolutōe ſacramētali a pctis. Huc accedit ꝙ abſolutio iudicialis a vinculo penaꝝ/ pt fieri circa abſentē vel circa nō petentē. immo in inuitū ſm multos ferēt ſeu relapabit. dum ſentētia penalis plus inuenitur nocere ſibi ꝛ reipublice/ q̄ȝ ꝑdeſſe ¶ D ¶ S

Sȝ occurrit ad hoc dictū/ abſurditas altera ꝙ melioris eſſet conditōnis ſentētia penalis a iure vel ab hoīe lata ꝑpter peccatū illius q̄ ligatur/ q̄ȝ ſi abſq; peccato proprio/ vinculū aliquod vtputa irregularitatis contraheret. Quid enī eſt irregularitas niſi quoddā impeditiuū vinculū/ ne ſit aliquis idone⁹ ad aliquod opus legitimū vtputa ad officiandū eccleſie. ſicut excōicatio ligat ꝛ religat a ſacramentoꝝ ꝑceptōne/ ſi ſit minor. ꝛ a ciuili cōicatōe ſi ſit maior. Acta in caſu ꝑmiſſo/ martinus

culpa propria excõicatus abſoluit. et ab/
ſolutus poterit exercere ſicut prius tales
actus legitimos qui nõ ſunt oĩes de ne
ceſſitate ſalutis/nõ ſic autẽ poterit abſol/
ui ligatus vinculo irregularitatis/ abſq̧
culpa ſua ¶ D Uide ſi quedam talia
poteris inuenire/in quibꝫ fauorabilius agi
tur quo ad aliqua cũ peccãtibus. quatinus
vbi ſupabundauit delictũ ibi ſupabun/
det ⁊ gratia. Exemplũ ſumit familiare ꝓ/
poſito noſtro Itaq̧ ſi vir infidelis prius
homicida baptiſet. ſoluit nedum a culpa
homicidij ſed ab irregularitatis etiã vin/
culo conſequẽte homicidiũ. vbi ſi duas
habuiſſet vxores legitimas ſucceſſiue vel
vnã nõ virginẽ. baptiſmus nõ tolleret hoc
irregularitatis ligamentũ. Forte ſic in ꝓ/
poſito ſi martinus abſoluit ab oĩbꝫ pec/
catis cõfeſſis. ⁊ cũ hoc ab oĩbus ſenten
tijs tam a iure q̃ʒ ab hoĩe latis. Ueniret q̃
ſi ꝑ ſeq̃lam abſolutõ irregularitatis ſicut
excõicatiõis ex qua ſumpſit occaſionalit
vinculũ irregularitatis dum ligatus ſe di
uinis immiſcuit. Non autẽ eſt cõcubina
tio vel conſecutio talis/ in irregularitate
que nõ tam cõtracta eſt ex ſentẽtia penali
q̃ʒ ex cõſtitutõne legis aut ſtatuti ¶ D
Habent iſta ꝓbabilitatẽ. ſed nõ euacuãt
totã difficultatẽ noſtre dubitatõis ſpẽali
ter q̃ ad inueſtigatiõeʒ deſcriptõis ſeu q̃d
nois ſententie pſertim a iure late. Ecce re
cipiamus duas cõſtitutiões iuris que dicũ
tur decreta vl' decretales. vna dicet ſic Si
quis ſuadẽte diabolo/manus miſerit violẽ
tas in clericũ/ſit excõicatus ipſo facto. al/
tera cõſtitutio dicit. Si q̃s celebrauerit
excõicatus/ſit irregularis ipſo facto ¶ D
Reſpõdi iam q' q̃libet ſciẽtia/termios
ſuos hʒ. ſed inferior ſcia debʒ reſoluere ſu
os termios quãdo ſurgit ambiguitas/ad
terminos ſciẽtie ſupioris. q̃ ſunt ſimplici
ores. Sic eni metaphiſica/reſoluit t'mi/
nos oĩm ſcientiaꝝ iũctis logica grãmati
ca ⁊ rhetorica. Cũ igit theologia ſit ſupi/
or ad oẽs ſcias. etiã ad metaphiſicã natu
ralem ⁊ ad ius omne/ canonicũ et ciuile.
debet reſolutio vel iterpratio ſumi ꝑ theo
logiã/pſertim in his q̃ ſalutẽ reſpiciũt ¶
D Perſpicuũ eſt etiaʒ mihi in exẽplis
inductis modo ꝑ te ¶ D Priuilegiatus
itaq̧ ꝑ papã/de cuius ptãte principalr eſt
ſermo pſens/iure dicit abſolutus ab aliq̃ le
ge generalr prius ipm ligãte. ſilr ⁊ diſpẽ/
ſatus. Et hoc ſiue diſpẽſatio ſit legis mo
deratio ſiue ſit ipſius totalis ablatio. Rur/
ſus ille qui habilitatur/abſoluit ab inha
bilitationis vel irregularitatis vinculo.
Rurſus dũ infamis reſtituit ad famã. ab
ſoluit. Hoc vidit illa iunior Sara dum
orauit. Obſecro dñe a vinculo imprope/
rij abſoluas me Quid preterea de ſeruitu
te: nunq̃d nõ eſt vinculũ magnũ: nunq̃d
eſt liberatio grandis abſolutõ vinculi ſer
uitutis: Seruitutis inquã vel que pen/
ſat vel que eſſet ſi nõ eſſet iudex cõcedens
libertatẽ Unde papa diſpẽſans cũ irregu
lari/poſſet ita dicere. Soluo te vel abſol/
uo te a vinculo irregularitatis vel ab irre
gularitate. Et ita de qualibet alia iuris pe
na. ſub penali ſententia a iure lata vel ho
mine. ¶ D Supeſſe nihil video circa
conceſſionẽ in Martino factã q' abſolui
poſſit ab oĩbus ſentẽtijs tam a iure q̃ʒ
ab homine latis autoritate ſummi ponti
ficis/ quin ſentẽtia irregularitatis cadat
ſub hac conceſſiõe. que cõceſſio veraciter
eſt quedã abſolutio. Martinus eni prius li/
gabat ne poſſet ab alio q̃ʒ a ſummo põti/
fice abſolui: nunc vero poteſt abſolui a q̃
cunq̧ ſacerdote quẽ elegerit. ⁊ ita ſolutuʒ
eſt vinculũ ab eo ſentẽtiaꝝ vbi reſeruant
tales caſus ſoli pape. Finit.

Accipe ſub com z

pendio ꝓpoſitões octo ſequẽtes ad eluci/
dationẽ premiſſoꝝ.

Prima propoſitio.

Omnis ſentẽtia taʒ a iure q̃ʒ ab
homĩe lata/deriuat a ſententia
primi iudicis dei. ⁊ hoc media
tẽ vel immediate. approbatiue vel ꝑmiſſi
ue. Reperitur inde dictũ de deo q' ſentẽtia
eius fuit hec vel illa. Dixit expreſſe Greg.
q' deus mutat ſentẽtiã nõ cõciliũ. cuius ver
bi intellectus alibi q̃rendus eſt. ¶ Secunda
¶ Omnis ſentẽtia tam a iure q̃ʒ ab homĩe
lata/cõtinet ſub duplici differẽtia. Quia
quedã eſt ſolius dei. quedã creature rõna
lis ſub deo. ⁊ hoc vel a beatis ſicut ſunt an/
geli. vel de viatoribꝫ ſicut ſunt principes
et plati. vnde dicit de Nabuchodonoſor
q' egreſſa eſt ſentẽtia ab eo/vt interficeret
omnes prĩcipes babilonis. Sũt inſup
cõcordantie tales mlte. Tertia ¶ Oĩs
ſentẽtia tam a iure q̃ʒ ab hoĩe lata/dici pt

iudicialis. ⁊ hoc vel in foro conſciẽtie in/
terioris. vel in foro coercẽtie iuſticie exte
rioris. Dicit̃ eni ſentẽtia iudicialis. q̃i cõ
cluſio ſeu determinatio iudicij. ¶ Quar/
ta Omnis ſentẽtia iudicialis humana
dici pt̃ ciuilis vel eccl'iaſtica. ⁊ hoc ſm̃ di/
uerſos fines primos ⁊ p̃ricipaliter inten
tos. qꝛ ſentẽtia ciuilis/ reſpicit vitã p̃ñtez
p ſuo cõuictu trãquillo. eccl'iaſtica vero/
vitam futurã. ¶ Quinta Ois ſentẽtia
iudicial' eccleſiaſtica/ fundat̃ in verbo xp̃i
dicẽtis ad petꝝ ⁊ apl'os. Quecũq; ligaue
ris ſup terrã. vbi p̃ri⁹ immediate funda/
uerat p̃tãtem excõicatõnis iudiciarie di/
cens. Q̃ ſi eccl'iam nõ audierit ſit tibi ſic̃
ethnic⁹ ⁊ publicã⁹ ¶ Sexta Ois ſentẽ
tia iudicialis eccl'iaſtica/ ſufficiẽter expli/
cat̃ p hec duo verba ligare ⁊ ſoluere. vten/
do terminis iſtis nõ ad litterã ſicut ligan
tur boues ⁊ aſini. ſed ſm̃ trãſſumptõnem
corpaliũ ad ſpũalia. ita ꝙ ſentẽtia iudici/
alis eccl'iaſtica deſcribi põt ꝙ eſt ſentẽtia
ligans vel abſoluẽs in ordine ad finẽ feli
citatis eterne ¶ Septima Ois ſenten
tia iudicialis eccleſiaſtica vel a iure vel ab
hoĩe lata/ dũ cõceditur vt poſſit abſolui/
p̃ſupponit ꝙ ipſa ligauerit vno vinculo
penali vel plurimis. ¶ Octaua Oĩs
ſentẽtia iudicialis eccl'iaſtica diuerſ̃ noĩ/
bus pt̃ explicari vel ferri p arbitrio iudi/
cis p̃ſertim ſupmi q̃ eſt papa Sicut dicẽ
do dũ ligare vult Volum⁹ talẽ eſſe ligatũ
vel excõicatũ quo ad oĩs act⁹ legitimos
ciuiles vel eccl'iaſticos. Volum⁹ talẽ eſſe
irregularẽ. inhabilẽ. infamẽ. ⁊ ita de tali/
bus penaꝝ vinculis. Aut dũ vult ſoluere
dicendo. Diſpenſam⁹ cũ tali. habilitam⁹
talem. reſtituim⁹ talẽ fame ſue. cõcedim⁹
tali vt pmoueri poſſit ad ordines nõ ha/
bitos vel in habitis miniſtrare. Et ita de
mille loquẽdi modis q̃ finaliter reſoluũt̃
in hec duo ṽba ligare ⁊ ſoluere Sup/
eſt ex iſtis ꝯcludere ꝙ interp̃tatio doctri
nalis theologoꝝ/ fauet cõceſſioni p̃dicte
ꝙ dũ papa cõcedit martino vt habeat fa/
cultatẽ eligendi confeſſorẽ q̃ poſſit eũ ab
ſoluere ab oĩibus peccatis de quib⁹ con
fitebit̃/ ⁊ ab ſentẽtijs tã a iure q̃ȝ ab hoĩe
latis: cõprehendit̃ in hac abſolutõnis fa
cultate irregularitas ꝯtracta vel a iure vel
ab homine. qꝛ nõ cõtrahit̃ niſi p ſentẽtiã
ab hoĩe vel a iure latã. alioquin daret̃ ſen
tentie tã excõicatõis q̃ȝ interdicti a quibꝫ
nõ poſſet/ predict⁹ martin⁹ abſolui ṽtute
cõceſſionis ſue. Q̃ ſi ſic. petit̃ regula gene
ralis. que caſus in quibꝫ ⁊ in quibꝫ nõ fie
ri valeat abſolutio/ determinet ¶ Finit

Sequitur ab eodẽ

domino cancellario facta reſolutio ſuper
caſu ſubſequenti circa irregularitatem

¶ Quidam habẽs cultellũ par/
uũ in vagina alteri⁹ maioris
repoſitũ. eduxit eũ nõ dolo/
ſe neq; ad vſum illicitũ. quẽ
cultellũ dũ vnus ſocioꝝ vel/
let accipe ⁊ ipſe reniteret̃. Contigit vt illa
hora ⁊ loco/ quidã retrorſum appropin/
quaret/ ⁊ impigeret in illũ paruũ cultellũ
vt oculus ſuus ꝯfigeret̃ taliter ꝙ cecatus
fuiſſe dicit̃ tandẽ ocul⁹ ille. Querit̃ ſi dicẽ
da eſt inde cõtracta irregularitas in tenẽ
te cultellũ ¶ Rñdet̃ p aliquas cõſideratõ
nes ¶ Prima cõſideratio ¶ Conſideran
dũ eſt primo p diſſolutõe caſus/ ꝙ in tali
bus ſepe al'r iudicat iuriſta. alit̃ theolog⁹
qꝛ prim⁹ magis inſpicit foꝝ cõtentioſuz
⁊ extrinſecũ. ſed theolog⁹ magis attendit
foꝝ cõſcientie ⁊ intrinſecũ quo ad deũ
Secũda ¶ Cõſiderandũ eſt cõſeq̃nter ꝙ
hoc duplex foꝝ/ accipit ſuã diſtinctõꝫ ſm̃
ꝙ act⁹ moralis habet cõſiderari dupl'r. h̃
eſt dicere ſm̃ materiã vel ſm̃ formã actus
moralis Materia act⁹ moralis dicit̃ ipſe
act⁹ de genere cũ circũſtãtijs ſuis genera/
libꝫ. nõ habito reſpectu ad finẽ vel intẽtõ
nẽ agentis. forma vero eſt ipſa intẽtio fi/
nis ¶ Tertia ¶ Conſiderãdum vlteri⁹ ꝙ
materia actuũ moraliũ/ attendit̃ in tripli
ci differẽtia Nã quidã ſunt act⁹ de genere
ſuo ſimpl'r mali. qui ſcilꝫ cõfeſtim noiati/
includũt ſecũ maliciã ſicut dicit phs. vt
ſunt furtũ. fornicatio. hoicidiũ. Alij ſunt
act⁹ de genere ſimpl'r boni. vt dare elemo/
ſinã. honorare parẽtes. Tertij ſunt indif
ferẽtes de ſuo genere. vt leuare feſtucã. fri/
care barbã. ⁊ ſimiles ¶ Quarta ¶ Conſi/
derãdũ rurſus ꝙ iſtoꝝ tripliciũ actuũ pri
mi ſic ſe hñt ꝙ nõ ſunt ſuſceptibiles bone
forme moralis. ſicut materia indiſpoſita
in naturalibꝫ nõ eſt ſuſceptiua forme na/
turalis ⁊ vite. ita ꝙ ꝓpter nullã bonã intẽ/
tionẽ: poſſunt tales act⁹ boni effici. ſecun
di vero act⁹/ poſſunt fieri mali q̃uis ſunt
in genere ſuo boni. dũ accedit intẽtio per